

การวิเคราะห์องค์ประกอบการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถาบันการศึกษาไทย

Factor Analysis of Happy workplace of Thai Educational Institutions

พิกุล พุ่มช้าง (Pikul Pumchang)*

ปริญญญา มีสุข (Parinya Meesuk)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถาบันการศึกษาไทย มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้ ขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยการคำนวณจากสูตรของ Hair et al. 2010 (อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2555) งานวิจัยครั้งนี้มีตัวบ่งชี้ทั้งสิ้น 45 ตัวบ่งชี้ จึงกำหนดอัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างต่อจำนวนพารามิเตอร์ (ตัวแปร) เป็น 10 ต่อ 1 โดยประกอบด้วยบุคลากร ในสถาบันการศึกษาชั้นพื้นฐาน 450 คนและบุคลากรในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา 450 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 900 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 52 ข้อ วิเคราะห์หาค่าความตรงของเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence : IOC) และค่าความเที่ยงของเครื่องมือด้วยวิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในด้วยสูตรแอลฟาของครอนบาค โดยมีค่าความเที่ยงของเครื่องมือของข้อคำถาม เกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถาบันการศึกษา เท่ากับ 0.935 และวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัดองค์ประกอบการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถาบันการศึกษาไทย โดยใช้เทคนิควิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ดังนี้ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติของไคเซอร์-ไมเยอร์-โอลคิน ค่าสถิติของบาร์ทเลทท์ ค่าไอเกน ค่าความแปรปรวนสะสม

ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถาบันการศึกษาไทย มีจำนวน 9 องค์ประกอบ เรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยได้แก่ 1) ความสุขทางด้านจิตใจ 2) ความสุขทางด้านสังคม 3) ความสุขทางการเงิน 4) ความสุขทางสมอง 5) ความสุขของครอบครัว 6) ความสุขทางด้านร่างกาย 7) ความสุขจากการปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบ 8) ความสุขทางวัฒนธรรม 9) ความสุขจากการผ่อนคลาย สามารถอธิบายองค์ประกอบของการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถาบันการศึกษาไทยได้ร้อยละ 65.166

คำสำคัญ: องค์กรแห่งความสุข สถาบันการศึกษา การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

* นักศึกษาหลักสูตรปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

(Student of Requirement for the Degree Master of Educational Program in Educational Administration, Faculty of Technical Education, Rajamangala University of Technology Thanyaburi)

**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

(Asst. Prof. Dr., Department of Educational Technique, Faculty of Technical Education, Rajamangala University of Technology Thanyaburi)

Abstract

The objective of this research was to analyze indicators of Happy workplace of Thai Educational Institutions. Details of research methodology were, as follow. The sample size of this research was determined by proposed formula of Hair et al. 2010 (as cited in Wiratchai N., 2012). This research contained 45 indicators, therefore, the author specified ratio between sample and amount of parameters (variables) at 10 to 1. The samples of this research were comprised of 450 personnel from elementary educational institutions and 450 personnel from higher educational institutions; 900 samples in total. The tool the author used for this research was a 52-items questionnaire. The author analyzed the tool's validity by using the Index of Item – Objective Congruence (IOC) and analyzed the tool's reliability by using coefficient of internal consistency. By using Cronbach's Alpha, the author calculated the tool's reliability, namely, the questionnaire on being a happy workplace of thai educational institutions, at 0.935. The author then analyzed factors for being a happy workplace of thai educational institutions by using exploratory factor analysis; and by analyzing the data by using the following statistics, namely, frequency, average, percentage, standard deviation, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) statistic, Bartlett statistic, Eigen values, and cumulative variance.

This research revealed the 9 factors in total for being a happy workplace of Thai educational institutions, by using factor analysis and orthogonal rotation with Varimax Method; these factors were sorted by their respective Eigen values descendingly, as follow: 1) mental happiness, 2) societal happiness, 3) financial happiness, 4) brain happiness, 5) family happiness, 6) physical happiness, 7) regulation abiding behavior happiness, 8) cultural and religious happiness, and 9) relaxative happiness. This research was able to explain the factors of being a happy workplace of Thai educational institutions at 65.166 percents.

Keyword: happy workplace, educational institution, exploratory factor analysis

บทนำ

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) มีนโยบายสร้างภูมิคุ้มกันในด้านต่าง ๆ ให้แก่ ปัจเจก ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศ ซึ่งเป็นการพัฒนามิติคุณภาพชีวิตและความสุขของมนุษย์มากที่สุด กล่าวคือ นโยบายจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฯ ทำให้ทุกภาคส่วนทุกระดับ มุ่งมั่นที่จะพัฒนาองค์กรให้เป็นไปตามกรอบของแผนพัฒนาประเทศอย่างเคร่งครัด จากสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน ที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ค่าครองชีพที่สูงขึ้นอย่างฉูดฉาดไม่อยู่ มนุษย์โลกปัจจุบันจึงต้องเปลี่ยนแปลงให้ทันต่อการแข่งขันเพื่อความอยู่รอด หลายคนคงจะเคยได้ยินคำว่า “งานคือชีวิต ชีวิตคืองาน” ซึ่งทำให้รู้สึกได้ว่าการทำงานมีความสำคัญมากในการดำเนินชีวิต หลาย ๆ คนต้องทำงาน 1

ใน 3 ของเวลาในชีวิตประจำวันหรือมากกว่านั้น แน่แน่นอนว่าการทำงานที่มากขึ้นทำให้การใช้ชีวิตในด้านอื่น ๆ ลดน้อยลง และอาจจะส่งผลในคนทำงานมีความสุขในการทำงานน้อยลง (ทิพวัลย์ งามรง, 2557, น.1)

แนวคิดองค์กรแห่งความสุข เป็นแนวคิดที่มุ่งดำเนินงานกับกลุ่มเป้าหมายหลักคือ “คนทำงานในองค์กร” ที่ถือเป็นบุคคลสำคัญและเป็นกำลังหลักของทั้งครอบครัว องค์กร ชุมชน และสังคม เมื่อคนทำงานในองค์กรมีความสุข ย่อมส่งผลดีต่อผลประกอบการ หรือผลผลิตขององค์กร ความผาสุกในครอบครัว ชุมชน ส่งผลต่อสังคมที่มีความสุขที่ยั่งยืน ทั้งนี้ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว (Radical Change) องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนต้องมีการปรับตัวเพื่อตอบสนองพลวัตโลก ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาการบริหารและการจัดการให้เชื่อมโยงถึงบริบทของการแข่งขันและ สอดรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ขวัญเมือง แก้วดำเกิง, 2556, น. 41)

ทั้งนี้ในหน่วยงานและภาคธุรกิจ ได้ศึกษาการเป็นองค์กรแห่งความสุขโดย (ศศิธร เหล่าเที่ยง, 2557, น. 988) ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของความสุขในการทำงาน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน การศึกษาอิทธิพลของความสุขในการทำงานที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการลาออก และการศึกษาอิทธิพลของประสิทธิภาพการทำงานที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการลาออกโดยใช้เทคนิควิธีนำเข้า พบว่ากิจกรรมสร้างสุขในองค์กรตามแนวทางความสุข 8 ประการนั้น มีอิทธิพลทางบวกต่อความสุขในการทำงาน คือ Happy Body (สุขภาพดี), Happy Heart (น้ำใจงาม), Happy Relax (ผ่อนคลาย), Happy Brain (หาความรู้), Happy Soul (มีคุณธรรม), Happy Money (ใช้เงินเป็น), Happy Family (ครอบครัวที่ดี) และHappy Society (สังคมดี) นอกจากนี้ (พรณรงค์ ว่องสุนทร, เกษมชาติ นเรศเสนีย์ และวิมล หอมยิ่ง, 2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสุขในการทำงานของพนักงานพบปัจจัยที่เอื้อต่อความสุขในการทำงาน คือสภาพแวดล้อมในงาน คุณลักษณะของงาน ความคาดหวังในงาน และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ขณะเดียวกัน สิรินทร แซ่ฉั่ว (2553, น. 147) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวกับความสุขในการทำงานของบุคลากรเชิงสร้างสรรค์ พบว่ามี 3 ปัจจัยที่สำคัญ คือ ความสุขในการทำงาน สุขภาพ และปัจจัยภายในองค์กร

จากนั้นแนวคิดองค์กรแห่งความสุขได้ขยายเข้าสู่ระบบการศึกษา เห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กล่าวอย่างชัดเจนว่า ต้องมุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และเป็นนักเรียนที่เก่ง ดีและ มีความสุข ดังนั้นสถาบันการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานถือได้ว่าเป็นเป้าหมายสำคัญที่จะเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และคุณธรรมจริยธรรมให้กับเยาวชน และยังมีนักวิชาการ นักวิจัยได้ศึกษาการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐานโดย (สพลกิตติ์ สังข์ทิพย์ และสุชาดา บวรกิตวงศ์, 2554, น. 2563) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูและพบปัจจัยที่ส่งผลทั้งสิ้น 12 ปัจจัย ได้แก่ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน การรับรู้คุณค่าในตนเอง การใช้ชีวิตแบบพอเพียง ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์กับนักเรียน สภาพแวดล้อมในที่ทำงาน และคุณภาพชีวิตในการทำงาน และพบอีกว่าอิทธิพลสูงสุดต่อความสุขในการทำงานครูได้แก่ความสัมพันธ์ในครอบครัว

นอกจากนี้แล้วแนวคิดการเป็นองค์กรแห่งความสุขยังขยายเข้ามาในสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา เช่นงานวิจัยของ (ทิพวัลย์ รามรัง, 2557, น.3) พบว่าการเป็นองค์กรแห่งความสุข จะประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด คือ 1. สุขภาพดี (Happy Body) 2. น้ำใจงาม (Happy Heart) 3. สังคมดี (Happy Society) 4. รู้จักผ่อนคลาย (Happy Relax) 5.การพัฒนาตนเอง (Happy Brain) 6. มีศีลธรรม (Happy Soul) 7. ปลอดภัย (Happy Money) และ 8. ครอบครัวอบอุ่น (Happy Family) ซึ่งถือเป็นหัวใจหลักของการเป็นองค์กรแห่งความสุข และหากคนทำงานมีความสุข ก็จะส่งผลถึงประสิทธิภาพของการทำงานด้วย อีกทั้งการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งความสุขนั้น เกิดจากบุคลากรทุกระดับต้องมีส่วนร่วม และมีความคิดสร้างสรรค์ในการอยู่ร่วมกัน มีการทำงานอย่างเป็นระบบและเป็นทีม มีการจัดการองค์ความรู้สู่ความสุขในการทำงานและที่สำคัญผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับของมหาวิทยาลัยรวมถึง นิสิต นักศึกษา ร่วมกันรับรู้แนวคิดการเป็นองค์กรแห่งความสุข ซึ่งผลลัพธ์ของมหาวิทยาลัยแห่งความสุขอาจทำให้ประเทศไทย เป็นประเทศที่นำเอาระดับความสุขของบุคลากร ในมหาวิทยาลัย มาเป็นตัวชี้วัดหนึ่งในเกณฑ์ของการเข้าสู่การเป็นมหาวิทยาลัยโลกได้ในอนาคต (ศิริพันธ์ กิตติสุขสถิต, 2556, น.1)

จึงเห็นได้ว่าการเป็นองค์กรแห่งความสุข มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการปฏิบัติงานทั้งในภาคของหน่วยงาน และภาคธุรกิจ และขยายไปสู่สถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา ซึ่งปัญหาคือ ในแต่ละบริบทของสถาบันการศึกษามีแนวคิดการวัดองค์กรแห่งความสุขต่างกันอย่างแตกต่างกัน การได้ทราบถึงองค์ประกอบการเป็นองค์กรแห่งความสุขที่ชัดเจนนั้นจะทำให้ได้เกิดประโยชน์ในเชิงบริบททางการศึกษาจะสามารถพัฒนาและต่อยอดศาสตร์การบริหารการศึกษา โดยผู้บริหารทางการศึกษาของสถาบันการศึกษา ขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาทุกระดับสามารถนำแนวคิดการเป็นองค์กรแห่งความสุขไปใช้ออกนโยบายการพัฒนาคุณภาพการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้จากหลายแนวคิดของการเป็นองค์กรแห่งความสุขที่ได้กล่าวข้างต้นของสถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐานและสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา นั้นพบว่ามีองค์ประกอบการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐานและสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีองค์ประกอบที่ต่างกัน จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและสนใจ ว่าแท้จริงแล้วในบริบททางการศึกษาแล้วอะไรคือองค์ประกอบการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถาบันการศึกษาไทย จึงเป็นที่มาของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ตัวชี้วัดองค์ประกอบของการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถาบันการศึกษาไทย

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลจากบุคลากรทางการศึกษา (ข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติปีพ.ศ. 2558) ซึ่งบุคลากรจากสถาบันการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีจำนวน 399,799 คน และบุคลากรจากสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษามีจำนวน 68,661 คน โดยคำนวณขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จากสูตรของ Hair et al. 2010 (อ้างอิงในงลักษณ์ วิรัชชัย, 2555) จึงกำหนดอัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่าง ต่อจำนวน

พารามิเตอร์ (ตัวแปร) เป็น 10 ต่อ 1 โดยประกอบด้วยบุคลากรในสถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐาน 450 คนและบุคลากรในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา 450 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 900 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาตัวบ่งชี้ทั้งสิ้น 45 ตัวบ่งชี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยมีค่าระดับคะแนนตั้งแต่ 1-5 มีข้อคำถามรวมทั้งสิ้น 52 ข้อ และแบ่งแบบสอบถามเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (7 ข้อ)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการเป็นองค์กรแห่งความสุข (45 ข้อ)

การหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence : IOC) และค่าความเที่ยงของเครื่องมือด้วยวิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในด้วยสูตรแอลฟาของครอนบาค โดยมีค่าความเที่ยงของเครื่องมือ ของข้อคำถาม เกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถาบันการศึกษา เท่ากับ 0.935

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลวิจัยจากการแจกแบบสอบถามรายบุคคล สำหรับบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 900 ชุด โดยแบ่งเป็นแบบสอบถามสถานศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน จำนวน 450 ชุด และแบบสอบถามสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 450 ชุด จากนั้นผู้วิจัยได้ติดตามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนหลังจากผ่านไป 2 เดือนโดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนเมื่อตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ตอบอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้รวมจำนวนทั้งสิ้น 900 ชุด ซึ่งมีปริมาณเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติตามที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติดังนี้ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสถิติของไคเซอร์-ไมเยอร์-โอลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin) ค่าค่าสถิติของบาร์ทเลทท์ (Bartlett's Test of Sphericity) ค่าไอเกน (Initial Eigenvalues) ค่าความแปรปรวนสะสม (Rotation Sums of Squared Loadings)

ผลการศึกษา

จากการศึกษา การวิเคราะห์องค์ประกอบการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถาบันการศึกษาไทยโดยแบ่งเป็นแบบสอบถามจากบุคลากรสถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 450 คน และแบบสอบถามจากบุคลากรสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 450 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 900 คน พบว่าข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบ

แบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 66.60 เป็นผู้มียอายุ 30-34 ปีคิดเป็นร้อยละ 20.90 และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.40 และมียอายุ ของการปฏิบัติงานอยู่ระหว่าง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.60 ผลการวิเคราะห์ตัวชี้วัดองค์ประกอบการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถาบันศึกษาประเทศไทย ซึ่งได้องค์ประกอบทั้งหมด 9 องค์ประกอบ จากการวิเคราะห์ตัวชี้วัดทั้งหมด 45 ตัวชี้วัด

การตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นก่อนการวิเคราะห์องค์ประกอบว่าข้อมูลที่ได้มานั้นมีความสัมพันธ์อย่างเพียงพอต่อการวิเคราะห์องค์ประกอบหรือไม่ โดยพิจารณาค่าความเหมาะสมของข้อมูล คือ ค่าสถิติของไคเซอร์-ไมเยอร์-โอลคิน (KMO) และค่าสถิติของบาร์ทเลทท์(Bartlett's Test of Sphericity) ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสถิติของไคเซอร์-ไมเยอร์-โอลคิน (KMO) และค่าสถิติของบาร์ทเลทท์ (Bartlett's Test of Sphericity) ขององค์ประกอบการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถาบันการศึกษาไทย

Kaiser-Meyer-Olkin	Bartlett's Test of Sphericity		
Measure of Sampling Adequacy	Approx. Chi-Square	df	Sig
0.939	2.462	990	0.000

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าสถิติของไคเซอร์-ไมเยอร์-โอลคิน(KMO) มีค่าเท่ากับ 0.939 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ข้อมูลทั้งหมดและตัวแปรต่าง ๆ นั้น มีความสัมพันธ์กันดีมาก สามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถาบันการศึกษาไทยได้ และจากค่าสถิติของบาร์ทเลทท์(Bartlett's Test of Sphericity) พบว่า ค่าสถิติไค-สแควร์ ที่ใช้ในการทดสอบมีค่าเท่ากับ 2.462 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าเมตริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น เมตริกซ์สหสัมพันธ์ จึงเหมาะสมที่จะใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถาบันการศึกษาไทยต่อไป และเมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์แล้วสามารถจัดกลุ่มองค์ประกอบได้จำนวน 9 องค์ประกอบ โดยผลของการวิเคราะห์องค์ประกอบแสดงในตาราง 2-11 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 องค์ประกอบ ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และค่าร้อยละของความ แปรปรวนสะสมในแต่ละองค์ประกอบของตัวชี้วัดการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถาบันการศึกษาไทย

องค์ประกอบ	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละของความแปรปรวน	ค่าร้อยละความแปรปรวนสะสม
1	14.750	11.188	11.188
2	3.430	10.065	21.253
3	2.528	7.639	28.892
4	1.942	7.561	36.453
5	1.784	7.197	43.650
6	1.371	6.182	49.832
7	1.287	5.676	55.508
8	1.173	5.529	61.037
9	1.059	4.128	65.166

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ตัวชี้วัดองค์ประกอบการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถาบันการศึกษาไทย ได้องค์ประกอบทั้งหมด 9 องค์ประกอบ มีพิสัยของค่าไอเกนระหว่าง 1.059 -14.750 และ มีค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ 65.166 โดยเรียงลำดับตามค่า ไอเกน (Eigenvalues) จากมากไปน้อย คือ 1) ความสุขทางด้านจิตใจ 2) ความสุขทางด้านสังคม 3) ความสุขทางการเงิน 4) ความสุขทางสมอง 5) ความสุขของครอบครัว 6) ความสุขทางด้านร่างกาย 7) ความสุขจากการปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบ 8) ความสุขทางวัฒนธรรม 9) ความสุขจากการผ่อนคลาย โดยแต่ละองค์ประกอบสามารถอธิบายตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 มี 8 ตัวชี้วัด ได้แก่ Happyheart3, Happyheart5, Happyheart2, Happyheart4, Happyheart7, Happyheart1, Happyheart8 และ Happyheart6 มีค่าไอเกนเท่ากับ 14.750 มีพิสัยของค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .310 - .790 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 11.188 เมื่อพิจารณาข้อความโดยรวมแล้วซึ่งข้อตกลงดังกล่าวจะเน้นในเรื่องของ Happyheart ความสุขทางด้านจิตใจ จึงเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความสุขทางด้านจิตใจ (Happy Heart) ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

องค์ประกอบที่ 2 มี 9 ตัวชี้วัด ได้แก่ Happysociety5, Happyrelax4, Happysociety6, Happyrelax3, Happysociety4, Happysociety3, Happybody6, Happyfamily5 และ Happybrain2 มีค่าไอเกนเท่ากับ 3.430 มีพิสัยของค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .464 - .713 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 10.065 เมื่อพิจารณาข้อความโดยรวมแล้วซึ่งข้อตกลงดังกล่าวจะเน้นในเรื่องของ Happysociety ความสุขทางด้านสังคมและ Happyrelax จึงเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความสุขทางด้านสังคม (Happy Society) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

องค์ประกอบที่ 3 มี 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ Happymoney5, Happymoney 4, Happymoney 3, Happymoney 2 และ Happymoney1 มีค่าไอเกนเท่ากับ 2.528 มีพิสัยของค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .563 - .803 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 7.639 เมื่อพิจารณาข้อความโดยรวมแล้วซึ่งข้อตกลงดังกล่าวจะเน้นในเรื่องของ Happymoney ความสุขทางการเงิน จึงเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความสุขทางการเงิน (Happy Money) ดังรายละเอียดในตารางที่ 5

องค์ประกอบที่ 4 มี 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ Happybrain5, Happybrain4, Happybrain6, Happybrain1 และ Happysoul1 มีค่าไอเกนเท่ากับ 1.942 มีพิสัยของค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .445 - .742 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 7.561 เมื่อพิจารณาข้อความโดยรวมแล้วซึ่งข้อตกลงดังกล่าวจะเน้น ในเรื่อง Happybrain ความสุขทางสมอง จึงเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความสุขทางสมอง (Happy Brain) ดังรายละเอียดในตารางที่

องค์ประกอบที่ 5 มี 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ Happyfamily2, Happyfamily3, Happyfamily1 และ Happyfamily4 มีค่าไอเกนเท่ากับ 1.784 มีพิสัยของค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .529 - .856 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 7.197 เมื่อพิจารณาข้อความโดยรวมแล้วซึ่งข้อตกลงดังกล่าวจะเน้นในเรื่อง Happyfamily ความสุขของครอบครัว จึงเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความสุขของครอบครัว (Happy Family) ดังรายละเอียดในตารางที่ 7

องค์ประกอบที่ 6 มี 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ Happybody1, Happybody3, Happybody5, Happybody และ Happybody4 มีค่าไอเกนเท่ากับ 1.371 มีพิสัยของค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .507 - .717 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 6.182 เมื่อพิจารณาข้อความโดยรวมแล้วซึ่งข้อตกลงดังกล่าวจะเน้นในเรื่องของ Happybody ความสุขทางด้านร่างกาย จึงเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความสุขทางด้านร่างกาย (Happy Body) ดังรายละเอียดในตารางที่ 8

องค์ประกอบที่ 7 มี 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ Happysociety1 และHappysociety2 มีค่าไอเกนเท่ากับ 1.287 มีพิสัยของค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .809 - .817 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 5.676 เมื่อพิจารณาข้อความโดยรวมแล้วซึ่งข้อตกลงดังกล่าวจะเน้นในเรื่องของการเคารพกฎระเบียบของสถานศึกษา และการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษา จึงเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความสุขจากการปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบ (Abide by principle) ดังรายละเอียดในตารางที่ 9

องค์ประกอบที่ 8 มี 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ Happysoul2, Happysoul3, Happybrain3, Happysoul5 และ Happysoul4 มีค่าไอเกนเท่ากับ 1.173 มีพิสัยของค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .379 - .639 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 5.529 เมื่อพิจารณาข้อความโดยรวมแล้วซึ่งข้อตกลงดังกล่าวจะเน้นในเรื่องของการส่งเสริมให้ปฏิบัติศาสนกิจในฐานะศาสนิกชนที่ดี มีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมภายในสถานศึกษา จึงเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความสุขทางวัฒนธรรมและศาสนา (Happy Soul) ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

องค์ประกอบที่ 9 มี 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ Happyrelax2 และHappy relax1 มีค่าไอเกนเท่ากับ 1.059 มีพิสัยของค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .731 - .733 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 4.128 เมื่อพิจารณาข้อความโดยรวมแล้วซึ่งข้อตกลงดังกล่าวจะเน้นในเรื่องของ Happyrelax ความสุขจากการผ่อนคลาย จึงเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความสุขจากการผ่อนคลาย (Happy Relax) ดังรายละเอียดในตารางที่ 11

การแสดงตารางองค์ประกอบได้ดังนี้

ตารางที่ 3 องค์ประกอบที่ 1 ความสุขทางด้านจิตใจ (Happy Heart)

ตัวชี้วัด	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
happyheart3	การปฏิบัติตนกับทุกคนอย่างมีน้ำใจไมตรีต่อกัน	.790
happyheart5	การให้ความเอื้ออาทรต่อเพื่อนร่วมงานในการทำงาน	.787
happyheart2	การพร้อมที่จะช่วยเหลือทุกคนในสถานศึกษาเมื่อเกิดปัญหาในการทำงาน	.770
happyheart4	การไม่มีความบาดหมางกับเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงาน	.745
happyheart7	การให้ความเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน ไม่ถือตัวในการทำงาน	.740
happyheart1	บุคลากรในหน่วยงานของท่านปฏิบัติตนต่อกันอย่างกัลยาณมิตร	.612

ตารางที่ 3 องค์ประกอบที่ 1 ความสุขทางด้านจิตใจ (Happy Heart) (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
happyheart8	บุคลากรทุกคนภายในสถานศึกษามีการสื่อสารในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี	.555
happyheart6	บุคลากรภายในสถานศึกษาทุกคนมีการทำงานเป็นทีม	.310
ค่าไอเกน (Eigenvalues)		14.750
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (%of Variance)		11.188

ตารางที่ 4 องค์ประกอบที่ 2 ความสุขทางด้านสังคม (Happy Society)

ตัวชี้วัด	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
happysociety5	สมาชิกในชุมชนที่ท่านพักอาศัยมีกิจกรรมร่วมกันเพื่อพัฒนาชุมชน	.713
happyrelax4	สถานศึกษาของท่านมีระบบการทำงานที่ยืดหยุ่นไม่มีความกดดัน	.641
happysociety6	สถานศึกษาของท่านจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม	.623
happyrelax3	สถานศึกษาของท่านมีระบบการทำงานที่ดีตามลำดับขั้นที่ชัดเจน	.591
happysociety4	บุคลากรมีความสุขกับชุมชนที่ได้พักอาศัยในปัจจุบัน	.575
happysociety3	บุคลากรมีความสุขกับการทำงานในสถานศึกษา	.544
happybody6	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพให้แก่บุคลากรในหน่วยงาน	.501
happyfamily5	สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ท่านและครอบครัวของท่านสามารถเข้าร่วมด้วยได้	.479
happybrain2	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ท่านได้รับการพัฒนาความรู้ในการทำงานตลอดเวลา	.464
ค่าไอเกน (Eigenvalues)		3.430
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (%of Variance)		10.065

ตารางที่ 5 องค์ประกอบที่ 3 ความสุขทางการเงิน (Happy Money)

ตัวชี้วัด	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
happymoney5	บุคลากรมีเงินออมมาจากการจัดสรรจากค่าตอบแทนที่ท่านได้รับ	.803
happymoney4	สถานศึกษามีสวัสดิการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินเมื่อท่านมีความจำเป็น	.748
happymoney3	การไม่มีภาระหนี้สินหรือชำระหนี้ได้ตรงตามกำหนดเวลา	.727
happymoney2	การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเอง	.615
happymoney1	ค่าตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน	.563
ค่าไอเกน (Eigenvalues)		2.528
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (%of Variance)		7.639

ตารางที่ 6 องค์ประกอบที่ 4 ความสุขทางสมอง (Happy Brain)

ตัวชี้วัด	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
happybrain5	การหาความรู้เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและมีความเข้าใจในงาน	.742
happybrain4	การพัฒนาตนเองจนมีความรู้ที่เหมาะสมกับงานที่ท่านปฏิบัติ	.729
happybrain6	การมีความพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนความรู้ในการปฏิบัติงาน	.686
happybrain1	การรู้วิธีในการพัฒนางานของตนเอง	.586
happysoul1	การมีความรับผิดชอบงานทุกงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ	.445
ค่าไอเกน (Eigenvalues)		1.942
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (%of Variance)		7.561

ตารางที่ 7 องค์ประกอบที่ 5 ความสุขของครอบครัว (Happy Family)

ตัวชี้วัด	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
happyfamily2	การได้รับกำลังใจในการทำงานจากครอบครัว	.856
happyfamily3	มีความรู้ที่คิดว่าครอบครัวจะเป็นที่ปรึกษาที่ดีหากท่านมีปัญหาจากการทำงาน	.844
happyfamily1	ครอบครัวของท่านเป็นครอบครัวที่มีความอบอุ่น	.812
happyfamily4	เวลาการทำงานเหมาะสม ไม่กระทบต่อเวลาของครอบครัว	.529
ค่าไอเกน (Eigenvalues)		1.784
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (%of Variance)		7.197

ตารางที่ 8 องค์ประกอบที่ 6 ความสุขทางด้านร่างกาย (Happy Body)

ตัวชี้วัด	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
happybody1	บุคลากรมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	.717
happybody3	การเข้าร่วมกิจกรรมการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ(เฉลี่ย 3-5วัน/สัปดาห์)	.634
happybody5	การดูแลสุขภาพ โดยรับประทานอาหารที่มีประโยชน์	.623
happybody2	การได้รับสิทธิการรักษาพยาบาลอย่างทั่วถึง	.510
happybody4	บุคลากรเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดี	.507
ค่าไอเกน (Eigenvalues)		1.371
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (%of Variance)		6.182

ตารางที่ 9 องค์ประกอบที่ 7 ความสุขจากการปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบ (Happy Abide by principle)

ตัวชี้วัด	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
happysociety1	การเคารพกฎระเบียบของสถานศึกษา	.817
happysociety2	การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษา	.809
ค่าไอเกน (Eigenvalues)		1.287
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (%of Variance)		5.676

ตารางที่ 10 องค์ประกอบที่ 8 ความสุขทางวัฒนธรรมและศาสนา (Happy Soul)

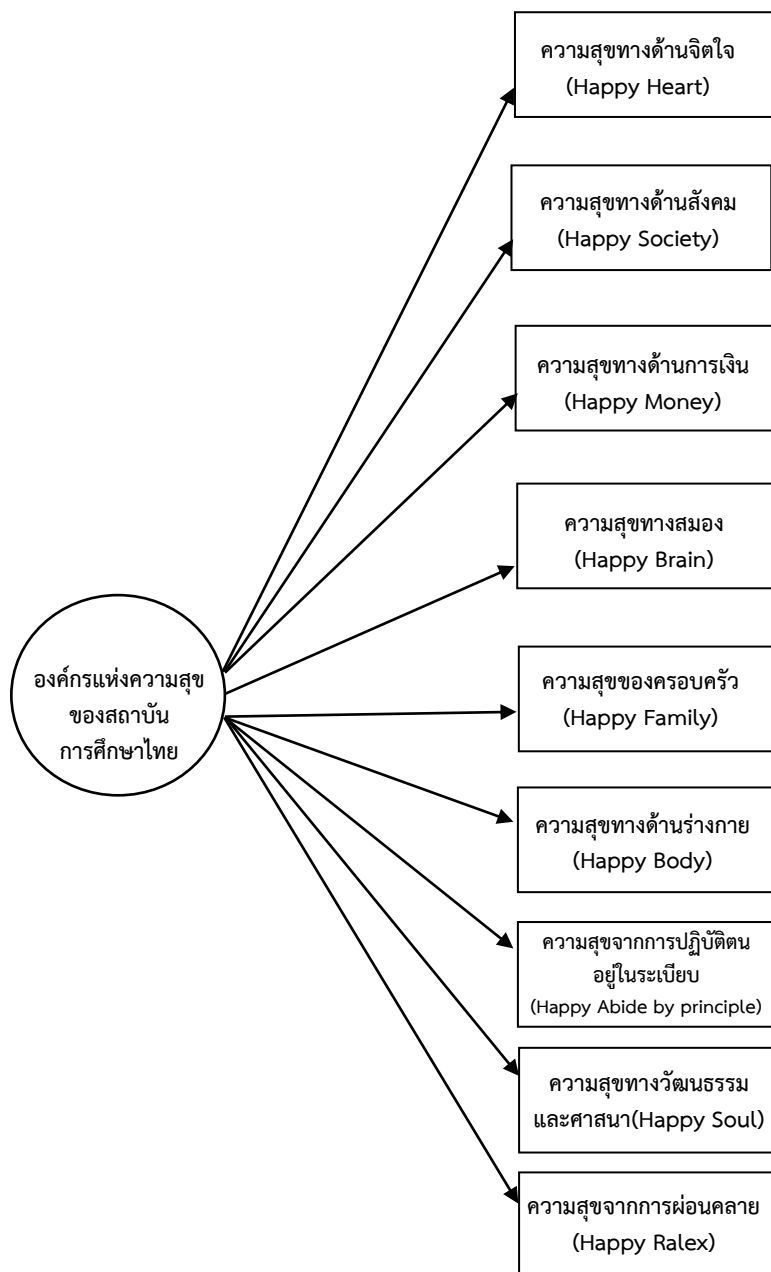
ตัวชี้วัด	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
happysoul2	สถานศึกษาส่งเสริมการปฏิบัติศาสนกิจในฐานะศาสนิกชนที่ดี	.639
happysoul3	สถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	.623
happybrain3	สถานศึกษาส่งเสริมทำผลงานเพื่อความก้าวหน้าในสายงาน	.609
happysoul5	สถานศึกษาส่งเสริมและให้ความรู้ด้านจรรยาบรรณต่อการปฏิบัติงาน	.538
happysoul4	การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม	.379
ค่าไอเกน (Eigenvalues)		1.173
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (%of Variance)		5.529

ตารางที่ 11 องค์ประกอบที่ 9 ความสุขจากการผ่อนคลาย (Happy Relax)

ตัวชี้วัด	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
happyrelax2	บุคลากรรู้จักหากิจกรรมเพื่อผ่อนคลายเมื่อท่านรู้สึกเครียดจากการทำงาน	.733
happyrelax1	บุคลากรมีงานอดิเรกที่ชอบทำในเวลาว่างจากการทำงาน	.731
ค่าไอเกน (Eigenvalues)		1.059
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (%of Variance)		4.128

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถาบันการศึกษาไทย

ดังแสดงรายละเอียดในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลองค์ประกอบการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถาบันการศึกษาไทย

การอภิปรายผล

การอภิปรายผลการศึกษาโดยเรียงตามองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues มากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ความสุขทางด้านจิตใจ (Happy Heart) ความสุขทางด้านจิตใจที่มาจากบุคลากรของสถานศึกษามีการทำงานเป็นทีมและมีการสื่อสารในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ รุ่งนภา ชุนหวรชัย (2556) พบว่า การมีความเอื้ออาทรต่อกัน การสามารถปฏิบัติงานแทนกันและช่วยเหลือกันในที่ทำงาน เปรียบเหมือนครอบครัวเดียวกัน รวมถึงการให้ความสำคัญในการทำงานเป็นทีมและในทิศทางเดียวกันกับไพรซ์ จันทรสุวรรณโณ (2555) ที่พบว่ามีการสื่อสารพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานในองค์กรเป็นอย่างดี และมีความเอื้ออาทรกันนั้น เป็นองค์ประกอบความสุขทางด้านจิตใจ

องค์ประกอบที่ 2 ความสุขทางด้านสังคม (Happy Society) ความสุขทางด้านสังคม ที่มาจากบุคลากรมีความสุขกับการทำงาน และการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน ได้มีส่วนร่วมซึ่งสอดคล้องกันกับการวิจัยของ ถิรรัตน์ พิมพาภรณ์ และประสพชัย พสุนนท์ (2559), ไพรัช จันทรสุวรรณโณ (2555) พบว่าความสัมพันธ์กับผู้อื่น การอยู่ร่วมกันกับสังคมอย่างมีความสุข การมีคุณภาพชีวิตในการทำงาน การทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เช่น การปลูกป่า/การบริจาคสิ่งของนั้น เป็นองค์ประกอบความสุขทางด้านสังคม

องค์ประกอบที่ 3 ความสุขทางการเงิน (Happy Money) ความสุขทางการเงินที่มาจากบุคลากรได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกันกับการวิจัยของ สมคิด ปิ่นทอง (2556) ที่พบว่าความพึงพอใจต่อสถานทางการเงินที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มีเงินเหลือเก็บทุกเดือน ภายในครอบครัวมีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายและบริหารจัดการเงินได้เป็นอย่างดี มีการยึดหลักความพอเพียงของชีวิตไม่สร้างหนี้กับสิ่งฟุ่มเฟือย ซึ่งเป็นองค์ประกอบของความสุขทางการเงิน

องค์ประกอบที่ 4 ความสุขทางสมอง (Happy Brain) ความสุขทางสมองที่มาจากบุคลากรรู้วิธีในการพัฒนางานของตนเอง และพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนความรู้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกันกับการวิจัยของ สมคิด ปิ่นทอง (2556) พบว่า บุคลากรมีการเรียนรู้ของตนเองที่ไม่สิ้นสุด มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา มีความสนใจในการหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอและพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนร่วมงาน ซึ่งเป็นองค์ประกอบของความสุขทางสมอง

องค์ประกอบที่ 5 ความสุขของครอบครัว (Happy Family) ความสุขของครอบครัวที่ บุคลากรได้รับกำลังใจในการทำงานจากครอบครัวและเป็นครอบครัวที่มีความอบอุ่น ซึ่งสอดคล้องกันกับการวิจัยของ อลิษา แคล้วเครือและธีระวัฒน์ จันทิก (2559), สมคิด ปิ่นทอง (2556) พบว่า การมีครอบครัวที่อบอุ่นและเป็นกำลังใจในการทำงาน ภาระงานที่ได้รับผิดชอบไม่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ในครอบครัว คนในครอบครัวจะมีส่วนร่วมรับรู้และช่วยให้คำปรึกษา สมาชิกในครอบครัวภูมิใจในงาน ทุกคนจะรับรู้ปัญหาและร่วมกันแก้ไข และเป็นกำลังใจให้กันและกันนั้น ถือเป็นองค์ประกอบของความสุขของครอบครัว

องค์ประกอบที่ 6 ความสุขทางด้านร่างกาย (Happy Body) ความสุขทางด้านร่างกายที่มาจากการเป็นผู้มีสุขภาพจิตที่ดีได้รับสิทธิการรักษาพยาบาลอย่างทั่วถึง และรวมถึงการมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงจากการเข้าร่วมกิจกรรมการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกันกับการวิจัยของ กัญยาภักษ์ณ์ พระระนะพันธ์ (2556) พบว่าการมีสุขภาพและจิตใจที่แข็งแรง พร้อมต่อการทำงาน สถานศึกษาให้ความสำคัญกับนโยบายด้านสุขภาพของบุคลากร การมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาวะที่ดีในการปฏิบัติงาน การสร้างความสุขในการทำงานให้กับบุคลากรจากการมีสุขภาพกายและจิตใจที่ดี และการสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพให้แก่บุคลากรนั้น เป็นองค์ประกอบของความสุขทางด้านร่างกาย

องค์ประกอบที่ 7 การปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบ (Abide by principle) การที่บุคลากรของสถานศึกษาเคารพ และปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกันกับการวิจัยของ กัญยาภักษ์ณ์ พระระนะพันธ์ (2556) พบว่า การมีนโยบายหรือกิจกรรมกระตุ้นให้บุคลากรจงรักภักดีต่อองค์กรและมหาวิทยาลัย มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน การพร้อมที่จะเสียสละและช่วยเหลือกันทุกครั้งที่ต้องครหรือเพื่อนร่วมงานประสบปัญหา มีความสุขในการทำงานจากการมีสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดี ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบของการปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบขององค์กรแห่งความสุข

องค์ประกอบที่ 8 ความสุขทางวัฒนธรรมและศาสนา (Happy Soul) การที่บุคลากรของสถานศึกษามีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางศาสนาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม พร้อมทั้งสถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคลากรมีจรรยาบรรณต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกันกับการวิจัยของ กัญยาภักษ์ณ์ พระระนะพันธ์ (2556) พบว่า สถานศึกษา มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน มีการส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาการให้ความสำคัญกับการใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนาหรือจริยธรรมและคุณธรรมในการทำงานและการดำเนินชีวิต และบุคลากรของสถานศึกษาปฏิบัติงานตามกรอบของศีลธรรม วินัย และจรรยาบรรณอย่างเหมาะสม ซึ่งแสดงถึงการเป็นองค์ประกอบของความสุขทางวัฒนธรรมและศาสนา

องค์ประกอบที่ 9 ความสุขจากการผ่อนคลาย (Happy Relax) ความสุขจากการผ่อนคลายที่มาจากบุคลากรมีงานอดิเรกที่ชอบทำในเวลาว่างจากการทำงานและรู้จักหากิจกรรมเพื่อผ่อนคลายเมื่อรู้สึกเกิดความเครียดจากการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกันกับการวิจัยของ สมคิด ปิ่นทอง (2556) พบว่า การรู้จักจัดสรรเวลาทำงานและเวลาพักผ่อนได้อย่างสมดุล ใช้เวลาว่างในการพักผ่อนหย่อนใจเพียงพอ ใช้เวลาบางส่วนไปกับการทำงานอดิเรกที่ตนชื่นชอบ เมื่อมีความเครียดที่เกิดขึ้นจากการทำงานมีการหยุดพักสมอง เพื่อให้มีความพร้อมในการแก้ปัญหาของต่อไปได้ ถือเป็นองค์ประกอบของความสุขจากการผ่อนคลาย

ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาองค์ประกอบการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถาบันการศึกษาไทย พบองค์ประกอบใหม่ คือ การปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบ (Abide by principle) ดังนั้น ผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษาไทย ควรกำหนดนโยบาย แผนการปฏิบัติงานเพื่อให้สอดคล้องกับการเป็นองค์กรแห่งความสุขที่เหมาะสมกับบริบททางการศึกษาในแต่ละระดับ เพื่อเป็นการพัฒนางานและพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถต่อยอดศาสตร์การบริหารการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งความสุข เพื่อนำองค์ประกอบที่ได้ มาใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของการบริหารสถาบันการศึกษาในแต่ละระดับ
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบแนวคิด และองค์ประกอบการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถาบันการศึกษาในบริบทต่างวัฒนธรรมในภูมิภาคอาเซียน

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัญยาภักษ์มณี พระระณะพันธ์. (2556). การเป็นองค์กรแห่งความสุขกับการจัดการความรู้ และการมีส่วนร่วมที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ขวัญเมือง แก้วดำเกิง. (2556). ก้าวไปสู่องค์กรสุขภาวะ ก้าวไปเป็น Happy Workplace ความรู้สำหรับนักสร้างสุข. ศูนย์ส่งเสริมสุขภาวะองค์กร สำนักงานสนับสนุนสุขภาวะองค์กร. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- ถิรรัตน์ พิมพ์ภรณ์ และประสพชัย พสุนนท์. (2559). “องค์ประกอบความสุขการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในธุรกิจโรงแรมเมืองพัทยา.” วารสาร Veridian E-Journal ปีที่ 9, ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน): 121-139.
- ทิพวัลย์ งามรุ่ง. (2557). สรรสาระองค์กรแห่งความสุขเล่ม 2 : เรื่องดี ๆ ของความสุขในองค์กร. กรุงเทพฯ : บริษัท พี.เอ. ลิฟวิ่ง.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2555, มกราคม). การวิเคราะห์องค์ประกอบและเทคนิคพื้นฐานสำคัญสำหรับการวิเคราะห์, โครงการ Research Zone:Phase54. ศูนย์จัดการความรู้การวิจัย, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ไพรัช จันทสุวรรณโณ. (2555). รูปแบบองค์กรแห่งความสุขและคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน). (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ชลบุรี:มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รุ่งนภา ชุมหวารชัย. (2556). แนวทางการพัฒนาองค์กรแห่งความสุข “คึกฤทธิ์อารีนิเทศ”. (การศึกษาระดับปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สพลกิตต์ สังข์ทิพย์, สุชาติดา บวรกิตติวงศ์. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้าง (วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด ปิ่นทอง. (2556). รูปแบบการจัดการศึกษาแห่งประเศไทยให้เป็นองค์กรแห่งความสุข. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต. (2556). เสริม “สุข” ให้มหาวิทยาลัยสู่องค์กรสุขภาวะแห่งประเทศไทย. ศูนย์ส่งเสริมสุขภาวะ
องค์กร สำนักงานสนับสนุนสุขภาวะองค์กร. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
อลิษา แคล้วเครือ และธีระวัฒน์ จันทิก. (2559). “การวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมี
ความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก.” วารสาร Veridian E-Journal ปีที่ 9, ฉบับที่ 3
(กันยายน – ธันวาคม): 341-357.